

Innst. 288 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:35 S (2012–2013)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om varig vern av havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja

Til Stortinget

Sammendrag

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om varig vern av havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja, inkludert forbud mot petroleumsaktivitet i hele Nordland VI, Nordland VII og Troms II.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Irene Johansen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Eirin Sund, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Oskar J. Grimstad og Henning Skumsvoll, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Egeland, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om varig vern av havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja.

Komiteen ønsker å legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av ressursene og økosystemtjenestene i norske havområder og samtidig

oppretholde økosystemenes struktur, virkemåte, produktivitet og naturmangfold.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet og Høyre, viser til at det er regjeringens politikk å ikke åpne for petroleumsvirksomhet i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja i denne stortingsperioden. Flertallet ser i denne forbindelse på forvaltningsplanene som meget viktig, for alle norske havområder, ved at de legger de helhetlige rammene for petroleumsvirksomhet og annen næringsvirksomhet i de sektorene som er omfattet av forvaltningsplanen. Flertallet viser samtidig til petroleumslovens krav om gjennomføring av konsekvensutredninger før spørsmålet om åpning av nye områder for utvinning av olje og gass kan behandles av regjeringen og Stortinget.

Flertallet mener med bakgrunn i dette at dagens system ivaretar hensynet til både naturverdier og verdiskaping i våre havområder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre vil understreke betydningen av å holde et forutsigbart og høyt tempo når det gjelder å åpne nye områder for petroleumsaktivitet.

Disse medlemmer vil åpne for petroleumsvirksomhet i alle lovende områder utenfor Nord-Norge, herunder Nordland VI, Nordland VII og Troms II, men med strenge krav til miljø, sikkerhet og beredskap og til sameksistens med andre næringer, spesielt fiskeri- og havbruksnæringen. Disse medlemmer vil igangsette en konsekvensutredning av olje- og gassaktivitet i Nordland VI, Nordland VII og Troms II. En konsekvensutredning vil klargjøre under hvilke forutsetninger disse områdene skal åpnes.

Disse medlemmer slutter seg til utarbeidelsen av helhetlige forvaltningsplaner for alle norske havområder, og mener at disse er viktige for å se verdiskaping, naturverdier og ressursforvaltning i en helhetlig sammenheng. Disse medlemmer understreker at forvaltningsplanene er verktøy både for å tilrettelegge for verdiskaping og for å opprettholde miljøverdiene i havområdet. Forvaltningsplanene skal medvirke til felles forståelse av forvaltningen av havområdet mellom næringsinteressene, lokale, regionale og sentrale myndigheter, samt miljøvernorganisasjoner og andre interessegrupper. Disse medlemmer peker på at økosystemet skal sikres som grunnlag for langsiktig verdiskaping.

Disse medlemmer peker på at formålet med forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten og Vesterålen er å legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av ressurser og goder i disse havområdene, og samtidig opprettholde økosystemenes struktur, virkemåte og produktivitet. Disse medlemmer peker på at forvaltningen av norske havområder skal bygge på kunnskap om sammenhenger i økosystemet og om hvordan menneskelig aktivitet påvirker dette. Samtidig må en erkjenne at havområdene som er omfattet av forvaltningsplanen, hvor arealet er fire ganger større enn Norges totale landarealer, er så komplekse at det vil være umulig å oppnå fullstendig kunnskap om disse havområdene.

Disse medlemmer viser for øvrig til Innst. S nr. 255 (2005–2006) fra energi- og miljøkomiteen om helhetlig forvaltning av det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (forvaltningsplan) og Innst. 433 S (2010–2011) fra energi- og miljøkomiteen om oppdatering av forvaltningsplanen for det marine miljø i Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten.

Disse medlemmer går på denne bakgrunn mot forslaget i Dokument 8:35 S (2012–2013).

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at Lofoten, Vesterålen og Senja er verdenskjent for landskapet, rike naturressurser og en levende historie. Havområdene utenfor har unike verdier, med kaldtvannskorallrev, flokker av spekkhoggere, store sjøfuglkolonier og verdens største gjenværende torskebestand som gyter i området.

Dette medlem viser til at havet utenfor Lofoten og Vesterålen er rikt på bunnfisk som torsk, steinbit, blåkveite og uer. Nordøstatlantisk torsk har sitt viktigste gyteområde her. Også hyse gyter utenfor Lofoten og Vesterålen. Etter gytingen driver egg og larver nordover langs kysten. Norsk vårgytende sild – en av verdens største fiskebestander – gyter utenfor øyene og bruker området som beiteområde. Norge forvalter både torsk, hyse og sild sammen med andre

nasjoner og har et internasjonalt ansvar for å ta vare på bestandene.

Dette medlem peker på at Lofoten og Vesterålen er et viktig hekke- og overvintringsområde for et stort antall sjøfugl. Røst har Fastlands-Europas største koloni av lundefugl. Lofoten og Vesterålen har flere viktige kolonier av lomvi og toppskarv. Havørn, krykkje, havsule, storskarv, ærfugl og flere alkefugler hekker også i området. Ender og vadefugler raster her på vei til og fra hekkeområder.

Dette medlem viser til at langs Eggakanten er det korallrev, svamper og et rikt dyreliv på havbunnen. Kaldtvannskorallrev gir beskyttelse til svært mange arter og er blant annet oppvekstplasser for fisk. Røstrevet er verdens største korallrev av arten *Lophelia*, 45 km langt og 3 km bredt. Langs kysten er det store tareskoger som også gir mat og beskyttelse for fisk, fugl og andre arter.

Dette medlem viser til at sokkelen utenfor Lofoten og Vesterålen er veldig smal – bare 20 km på det smaleste. Enhver plattform i dette området vil bli synlig fra land, og konflikten med fiskeriene vil være uunngåelig. Dette medlem viser til at det er mulig å se for seg den type utslipp som man så i Mexico-gulven utenfor Lofoten og Vesterålen. Oljeresursene i disse områdene ligger så nært land at et utslipp vil kunne ramme ikke bare torskelarvene, men korallrev, sjøfugl og sjøpattedyr. Årsaken til at risikoen ved oljevirkosomhet vurderes som lav, er at det er liten sannsynlighet for at et uhell skal skje.

Dette medlem viser til at det er svært vanskelig å få til sameksistens mellom fiskeri- og oljevirkosomhet i disse områdene. Fiskernes organisasjoner er veldig tydelig mot oljevirkosomhet fordi de mener sameksistens er vanskelig. Erfaringene fra seismikk-innsamlingen i 2007–2009 var at fiskerne ble skremt på land, mens fisken ble skremt langt opp i Barentshavet.

Dette medlem har registrert at kunnskapsinnsamlingen som er gjennomført, viser at åpning for oljevirkosomhet vil kunne gi 400–1 100 nye arbeidsplasser i regionen. I dag er det 1 800 fiskere i regionen. Fiskeri og reiseliv utgjør til sammen om lag 6 000 arbeidsplasser. Dette medlem viser til at åpning for oljevirkosomhet fort kan bli et nullsumspill dersom åpning fører til nedgang i fiskeri og reiseliv.

Dette medlem vil understreke at åpning av Lofoten, Vesterålen og Senja ikke er et være eller ikke være for norsk oljevirkosomhet. Ressursanslagene for olje og gass i Nordland 6 og 7 og Troms 2 viser at man vil finne ressurser tilsvarende om lag ett Sverdrup-felt – fordelt på mange små felt. I verste fall finner man kun to nye Goliat-felt. Dette medlem minner om at Goliat-utbyggingen ikke skapte noen jubel langs Finnmarkskysten. Utbyggingen har ikke gitt de ringvirkningene man hadde håpet lokalt.

Dette medlem viser til at aktivitetsnivået på norsk sokkel i dag er rekordhøyt. I 2013 investeres det for over 200 mrd. kroner på norsk sokkel. Oljedirektoratet forventer en økning i investeringene på 5 prosent hvert år fremover. Regjeringen har satt i gang åpningsprosesser både ved Jan Mayen og i det tidligere omstridte området i Barentshavet Sør. Dette medlem mener dette taler for at det sjelden har vært mindre behov for å åpne Lofoten, Vesterålen og Senja for oljevirkosomhet enn akkurat nå.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis politiske program for 2009–2013, hvor det står følgende:

«Kristelig Folkeparti mener at oljeutvinning ikke skal foregå i sårbare havområder der miljøhensyn taler for at slik aktivitet er uforsvarlig. Det må derfor opprettes petroleumsfrie soner i havområdene utenfor Lofoten og Vesterålen, Mørebankene og kystnære områder i Skagerak. Petroleumsfrie soner bør også vurderes opprettet i spesielt sårbare og kystnære deler av Barentshavet.»

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om opprettelse av petroleumsfrie soner i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja.»

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 8. mai 2013

Erling Sande

leder

Bendiks H. Arnesen

ordfører

Forslag fra mindretall

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om opprettelse av petroleumsfrie soner i havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

vedtak

Dokument 8:35 S (2012–2013) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden om varig vern av havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja – bifalles ikke.

Vedlegg**Brev fra Miljøverndepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen,
datert 18. mars 2013****Representantforslag 35 S (2012-2013) fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden**

Jeg viser til brev av 19. februar 2013 fra Stortinget, Energi og miljøkomiteen, om representantforslag 35 S (2012-2013) fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande og Borghild Tenden.

Regjeringen ønsker å legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av ressurser og økosystemtjenester fra havområdene og samtidig opprettholde økosystemenes struktur, virkemåte, produktivitet og naturmangfold. For dette formålet har regjeringen etablert forvaltningsplanene for havområdene som verktøy for en helhetlig og økosystembasert forvaltning. Med forvaltningsplanen for Nordsjøen og Skagerrak, som regjeringen tar sikte på å fremme i en melding til Stortinget denne våren, har regjeringen dekket alle norske havområder med forvaltningsplaner (Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten (St.meld. nr. 8 (2005-2006), oppdatert i 2011 (Meld. St. 10 (2010-2011) og Norskehavet (St.meld. nr. 37 (2008-2009)). Forvaltningsplanene har vakt internasjonal oppsikt og medvirket til at

Norge har blitt et foregangsland for en helhetlig og økosystembasert forvaltning.

Regjeringen legger til grunn at forvaltningsplanene for havområdene er sektorovergripende og legger rammer for etterfølgende virksomhet i de sektorer som er omfattet av forvaltningsplanen.

I den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet – Lofoten i 2011 besluttet regjeringen, med Stortingets etterfølgende tilslutning, å ikke gjennomføre en konsekvensutredning etter petroleumsloven i Nordland VII og Troms II og i uåpnede deler av Nordland IV, V og VI i denne stortingsperioden. Petroleumsloven krever gjennomføring av en konsekvensutredning før åpning av nye områder med sikte på tildeling av utvinningstillatelser. Regjeringens vurdering av spørsmålet om åpning av nye områder for petroleumsvirksomhet og eventuelt tilhørende vilkår forelegges Stortinget i egen melding. I de åpnede deler av Nordland VI vil det ikke være petroleumsvirksomhet i denne stortingsperioden.

Dagens system ivaretar hensynet til både naturverdier og verdiskaping i havområdene.